

Rapport 2010:92

Arkeologisk utredning, etapp 2

Solhem

Invid RAÄ 44, 59 och 26
Kvarnbacken 1:2
Vadstena stad och kommun
Östergötlands län

Anders Lundberg

Solhem

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat och tolkning	4
Åtgärdsförslag	4
Referenser	4
Tekniska uppgifter	5
Bilaga 1. Schaktplan	6

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

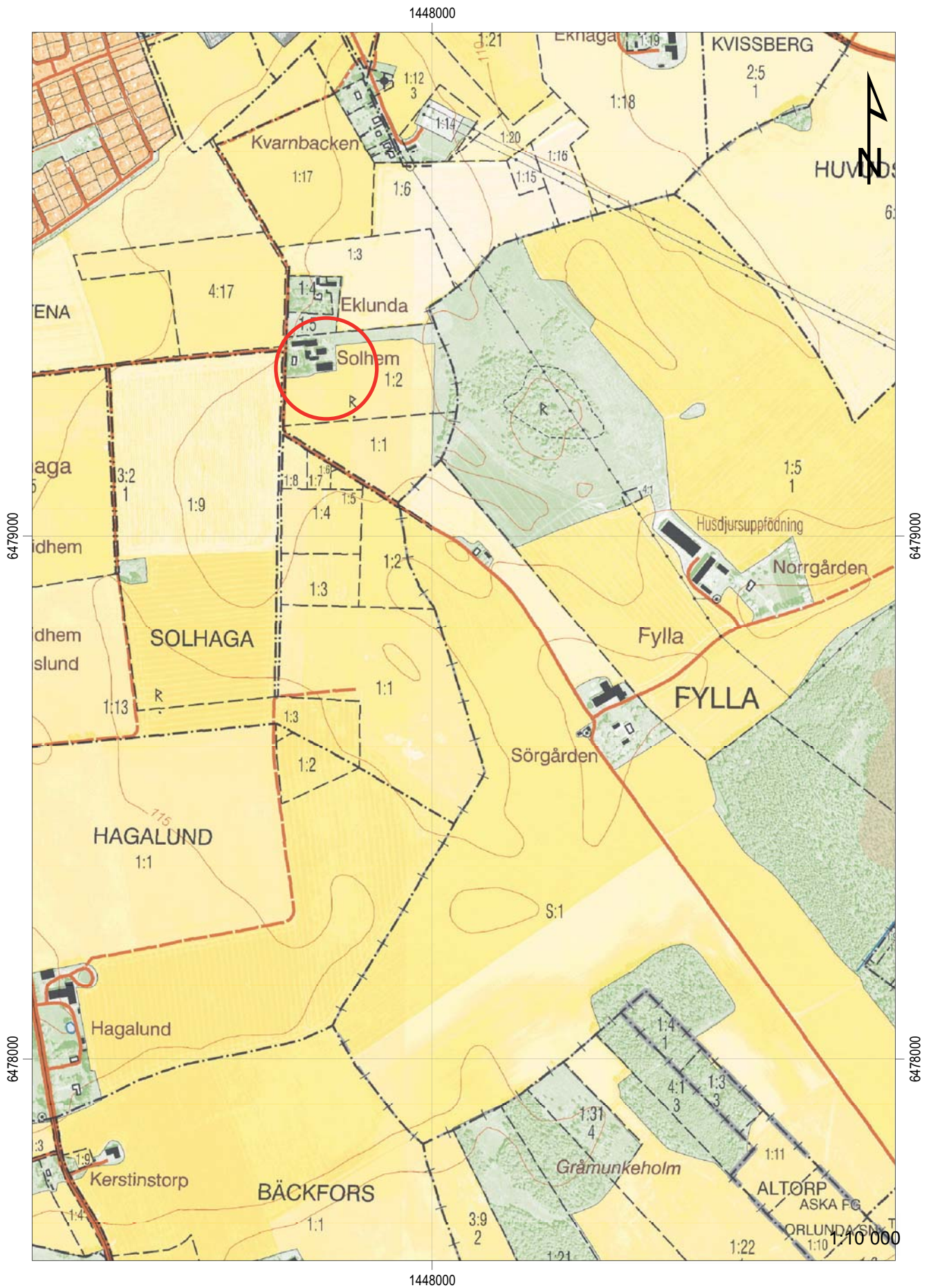
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

Östergötlands länsmuseum utförde i maj 2010 en arkeologisk utredning, etapp 2, i närheten av fornlämningarna RAÄ 44, RAÄ 59 och RAÄ 26 (Vadstena stad) m fl. Det aktuella utredningsområdet är beläget inom och i anslutning till gården Solhem. Den arkeologiska utredningen föranleddes av en planerad nybyggnation av en ladugård samt en gödselbrunn. Ingenting av arkeologiskt intresse framkom i samband med utredningen.

Anders Lundberg
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan, blad 8E 5j (Strå), med undersökningsområdet markerat (rött). Skala 1:10 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde i maj 2010 en arkeologisk utredning, etapp 2, i närheten av fornlämningarna RAÄ 44, RAÄ 59 och RAÄ 26 (Vadstena stad) m fl. Det aktuella utredningsområdet är beläget inom och i anslutning till gården Solhem. Den arkeologiska utredningen föranleddes av en planerad nybyggnation av en ladugård samt en gödselbrunn. Utredningen utfördes efter beslut från Länsstyrelsen Östergötland.

Uppdragsgivare var Jan Andersson, Solhem. Ansvarig för förundersökningen samt utformningen av rapporten var undertecknad.

Områdesbeskrivning

I närområdet finns ett stort antal kända fornlämningar. Omkring 300 m norr om Solhem har den medeltida, numera försvunna, byn Vännestad legat (RAÄ 26, Vadstena stad). Byn omnämns i flera skriftliga källor från slutet av 1300-talet och framåt. Efter att byn brändes år 1567 övergavs platsen och byns ägor donerades till staden. Platsen för den övergivna byn utgör idag åkermark. På Solhem förvaras en fyndsamling bestående av bland annat slagg, löpare, malstenar, obrända ben och bearbetade stendetaljer (RAÄ 45, Vadstena stad). Majoriteten av fynden ska vara påträffade i området för den gamla bytomten.

Ett hundratal meter norr om den planerade byggnationen finns två registrerade boplatser, RAÄ 44 och RAÄ 59 (Vadstena stad). Lämningarna, som påträffats i samband med arkeologiska undersökningar inför ombyggnaden av riksväg 50, har främst daterats till äldre järnålder men det finns även inslag av neolitiska dateringar (Karlsson 2009, Karlsson & Lundberg 2010, Korpås i manus).

Mellan gårdarna Solhem och Fylla finns även ett större gravfält (RAÄ 3, S:t Pers sn) som består av 23 stensättningar. Utifrån gravtyperna kan de generellt dateras till äldre järnålder. Vidare finns ett jordfast block med skålgropar drygt 100 meter söder om Solhem (RAÄ 27, Vadstena stad).

Enligt det historiska kartmaterialet har området för gården Solhem under historisk tid varit åkermark. De ytor som berördes av den nu utförda utredningen utgjordes av välhävdad åkermark.

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen, etapp 2, var att fastställa om fornlämning skulle komma att beröras av de planerade nybyggnationerna. Utredningens resultat skulle kunna utgöra underlag för länsstyrelsens beslut i ärendet och för uppdragsgivarens fortsatta planering.

Metod och dokumentation

Utredningen utfördes genom att sökschakt togs upp inom de planerade byggtorna. Sökschakten mättes in med DGPS.

Resultat och tolkning

Inom ytan för den planerade ladugården togs fyra sökschakt upp och inom ytan för den planerade gödselbrunnen förlades ett sökschakt (se schaktplan, bilaga 1). Totalt kom sökschakten att omfatta ca 50 löpmeter. Samtliga ytor utgjordes av välhävdad åkermark. Lagerbilden inom schakten utgjordes av ett ca 0,25 m tjockt ploglager som vilade direkt på undergrunden. Undergrunden bestod av gulbeige moränlera. Ploglagret innehöll få kulturindikerande komponenter i form av t ex tegel- och träkolsfragment. Inget av arkeologiskt intresse framkom inom sökschakten.

Åtgärdsförslag

Östergötlands länsmuseum föreslår inga vidare arkeologiska åtgärder inför den planerade exploateringen.

Beslut om tillstånd fattas av Kultur- och samhällsbyggnadsenheten vid Länsstyrelsen Östergötland.

Referenser

Karlsson, E. 2009. *Fornlämningar i förbifarten. Ny sträckning av RV 50 förbi Vadstena*. ÖLM Rapport 2009:5.

Karlsson, E. & Lundberg, A. 2010. *Förundersökningar i förbifarten. Ny sträckning av RV 50 förbi Vadstena*. ÖLM Rapport 2010:1.

Korpås, O. I manus. *Förundersökning av RAÄ 59, Vadstena stad*. Ög. Societas archaeologica upsaliensis.

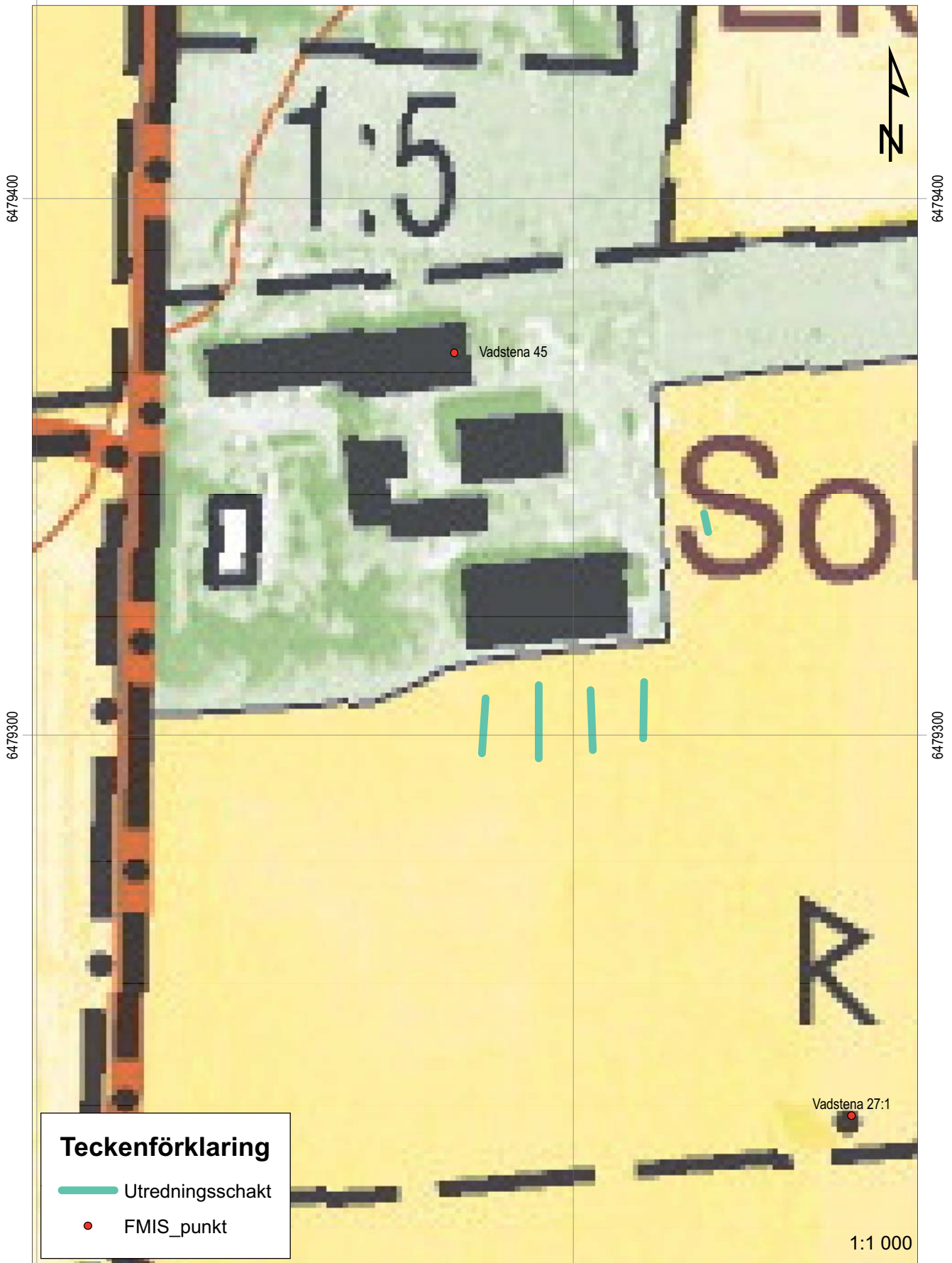
Tekniska uppgifter

Lokal	Kvarnbacken 1:2 (Solhem)
Socken/Stad	Vadstena
Kommun	Vadstena
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	-
Ekonomiska kartans blad	8E 5j Strå
Koordinater	X6479295-6479343, Y1447782-1447825
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning, etapp 2
Länsstyrelsens dnr	431-33253-09
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länsstyrelsens beslut	2010-04-20
ÖLM dnr	195/10
ÖLM projektnr	531100
Uppdragsgivare	Jan Andersson, Solhem
Kostnadsansvarig	Länsstyrelsen Östergötland
Projektledare	Anders Lundberg
Fältarbetstid	2010-05-26
Totalt undersöktes	ca 50 löpmeter
Fynd	Nej
Foto	Nej
Analyser	Nej
Grafik	Anders Lundberg
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2010:92 © Östergötlands länsmuseum

Bilaga 1. Schaktplan

1447700

1447800

1447700

1447800

Östergötlands länsmuseum utförde i maj 2010 en arkeologisk utredning, etapp 2, i närheten av fornlämningarna RAÄ 44, RAÄ 59 och RAÄ 26 (Vadstena stad) m fl. Det aktuella utredningsområdet är beläget inom och i anslutning till gården Solhem. Den arkeologiska utredningen föranleddes av en planerad nybyggnation av en ladugård samt en gödselbrunn. Ingenting av arkeologiskt intresse framkom i samband med utredningen.